

Text – Svět savců – Ottova encyklopedie Zvířata, str. 16 - 17, Ottovo nakladatelství, 2018.

Svět savců

Savci mají mnoho společných vlastností, typických pro jejich třídu: většina má tělo kryté srstí, rodí živá mláďata a krmí je mateřským mlékem, které se samici tvoří v mléčných žlázách. Všichni dýchají plicemi a mají uzavřený malý a velký krevní oběh. Jejich nervová soustava patří v říši živočichů k nejlépe vyvinutým. Díky stálé tělesné teplotě se rozšířili prakticky do všech částí Země, od nejmraznějších polárních krajů přes žhavé pouště až do vysokých hor i hlubin oceánů.

Stálou tělesnou teplotu savců pomáhají udržovat potní žlázy a kůže porostlá srstí. Většina savců má oči umístěné po stranách hlavy, tedy monokulární vidění, a velký zorný úhel. Výjimkou jsou primáty, kteří mají oči namířené dopředu a binokulární vidění. Suchozemští savci mají končetiny přizpůsobené k chůzi. Vodní savci mají končetiny přeměněné v ploutve, letouni pak v křídla. Predátoři mají silné drápy, zatímco kopytníci mají na koncích prstů kopyta.

Chlupy jsou typickým savcím znakem, se kterým se u jiných živočichů nesetkáme. Druhotně dochází k potlačení osrstění, například u kytovců, kteří se přizpůsobili vodnímu prostředí. Během dospívání potom většina savců vyměňuje dočasný mléčný chrup za stálý. Zuby jsou obvykle rozlišeny podle funkce: stoličky a třenové zuby slouží k drcení, špičáky k trhání a řezáky k ukusování. Hlodavcům například zub neustále dorůstá a obrousí se.

Schopnost udržet stálou teplotu těla bez ohledu na teplotu okolí označujeme jako homoiotermii. Výjimkou jsou hibernující druhy, protože během zimního spánku se zpomalí metabolismus a teplota těla klesne. Medvědi jsou považováni za spáče, ale ve skutečnosti upadají do nepravého zimního spánku a během zimy se několikrát probouzejí.

Mezi každým savcem a habitatem, který obývají, existuje úzká vazba, odrážející se v celkové stavbě těla. Například tuleňům slouží ploutvovité přední končetiny k plavání, pro jelena je zase důležité rychle běžet. Kytovci a ploutvonožci se zase životu v moři přizpůsobili tak dokonale, že mají končetiny podobné ploutvím.

Vysvětli tyto cizí pojmy:

1. Binokulární vidění -
2. Homoiotermie -
3. Habitat -
4. Velký tělní krevní oběh -
5. Predátor -
6. Hibernace -
7. Monokulární vidění -
8. Malý krevní oběh -
9. Nepravý zimní spánek -
10. Mléčný chrup -

Jak označujeme savce, kteří:

1. Žijí ve vodě -
2. Létají ve vzduchu -
3. Mají kopyta -

Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346.

Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Vytvoř pětilístek na téma savci:

Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346.

Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.